

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554 ได้กำหนดกระบวนการทัศน์ของการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองคร่วม “ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีแนวคิดการพัฒนาสู่ความพอเพียงที่ปรับจากการมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจมาเป็นการพัฒนาที่ “คน” เป็นตัวตั้งให้ความสำคัญกับประโยชน์และความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นหลักและใช้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยต้องปรับวิถีคิดและวิธีการพัฒนาจากเดิมที่มีลักษณะแบบแยกส่วนตามภารกิจและหน้าที่มาเป็นแบบ บูรณาการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาเป็นองคร่วมที่มีคนเป็นศูนย์กลางและยึดหลัก “ภูมิสังคม” ตามความแตกต่างของความหลากหลายทางธรรมชาติและ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมตามสภาพแวดล้อมของพื้นที่และวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมนั้นๆ รวมตลอดทั้งปรับกระบวนการพัฒนาจาก “บนลงล่าง” มาเป็นจาก “ล่างขึ้นบน” ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน” มาเป็นกระบวนการพัฒนาและตัดสินใจ โดยพัฒนาอย่างเป็น ไปตามลำดับขั้นตอนเริ่มต้นจากการพึ่งตนเองให้ได้ก่อน แล้วจึงพัฒนาไปสู่การรวบรวมกลุ่มพึ่งพากันและกันและสร้างเครือข่ายการพัฒนาเชื่อมโยงสู่ภายนอกเพื่อความอยู่ดีมีสุขและความเจริญก้าวหน้าในลำดับต่อไป

การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศชาติ การจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพให้คนในชาติเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 5) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

นันทกิตติ แก้วกล้า (2554) กล่าวว่า การทำงานในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมากสาเหตุอันเนื่องมาจากปัจจัยมากมายที่บีบรัดเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมภายในสภาพแวดล้อมภายนอกต่างๆ ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงนั้นมีทั้งผลดีและผลเสียต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ ถ้าจะมองในแง่ดี คือจะทำให้เกิดการพัฒนาขององค์กรที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อตัวเองและองค์กร แต่ถ้าจะมองผลเสียคือ บุคคลและองค์กรจะต้องกระตือรือร้นและขวนขวายเพื่อเพิ่มศักยภาพแก่ตนเอง ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระนอกเหนือจากภาระงานปกติ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องนำวิธีการบริหารต่างๆ มาประยุกต์เพื่อนำมาใช้ในองค์กร ตัวอย่างของการบริหารที่มีคุณภาพ คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการทำงานที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาขององค์กรให้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองและเปิดโอกาสให้สามารถแสดงความคิดเห็น ซึ่งลักษณะการทำงานดังกล่าวนี้จะผลักดันให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้เพื่อรองรับสภาวะการแข่งขันของปัจจัยคุกคามต่างๆ ด้วย

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation management) นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานด้านต่างๆ เพราะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม คือ การที่ผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ ใช้วิธีการแบบเปิด โอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ช่วยเสนอแนะข้อคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารตลอดจนการให้โอกาสและอิสระกับกลุ่มที่จะตัดสินใจทำงานเองภายใต้เป้าหมายและนโยบายที่มอบหมาย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 2) ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น โดยให้บุคคล องค์กรดังกล่าวนี้ให้สามารถเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าวโดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น นอกจากนี้ในหมวด 7 เรื่องครู คณาจารย์และบุคคลทางการศึกษากำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

นโยบายการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบัน ให้ส่งเสริมสังคมทุกภาคส่วนรวมทั้งภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นในทุกระดับ

การศึกษา เพื่อให้สนองตอบความต้องการบุคลากรด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นคุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง

ในข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561 อ้างถึงใน สุชน โบราณประสิทธิ์, 2554, หน้า 6) ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อ 18 สิงหาคม 2552 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ทั้งระบบ ให้พิจารณาระบบการศึกษาและเรียนรู้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาของประเทศ ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เกษตรกรรม สาธารณสุข การจ้างงาน และได้กำหนดเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษาด้วย เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยได้กำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน 4 ประการหลัก ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ และการพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ ซึ่งระบุถึงการพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อให้บุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าร่วมจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนนโยบายต่างๆ ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานของทุกฝ่ายในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และช่วยกันปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารรัตนะ (อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ ชาวาลวิวัฒน์, 2555, หน้า 2) กล่าวว่า ลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลนั้น ความเป็นอิสระและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคลากรฝ่ายต่างๆ อันเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจนั้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่นักวิชาการแต่ละท่านได้กล่าวถึง และเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดองค์ประกอบความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนอื่นๆ ตามมาอีกหลายองค์ประกอบ จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่ผู้บริหารการศึกษาในยุคของการปฏิรูปการศึกษาจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนหรือชุมชนท้องถิ่นได้เกิดความรู้สึกในความเป็นเจ้าของ และความมีพันธะผูกพัน ที่จะให้การปฏิบัติงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนจึงจัดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพราะการจัดการศึกษาโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้น จะก่อให้เกิดการถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม และวิธีการดำรงชีวิตที่ดีแก่ผู้เรียน สุชน โบราณประสิทธิ์ (2554, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่าการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยผู้บริหารให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารแบบกระจายอำนาจ เป็นสิ่งยืนยันที่จะชี้ให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียน

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงสภาพการบริหาร โรงเรียนแบบมีส่วนร่วม ว่าดำเนินการบริหารเป็นไปอย่างไร และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหาร โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อการจัดการศึกษาต่อไป

ปัญหาการวิจัย

มีปัญหาการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในภาพรวมเป็นอย่างไร
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ แตกต่างกันหรือไม่
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามอายุ แตกต่างกันหรือไม่
4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามอายุ
4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร จำแนกตามตามประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารที่ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 52 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 261 คน

1.2 ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากประชากร 52 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 261 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นรวม 156 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 608-609 อ้างถึงใน สุรน โบราณประสิทธิ์, 2554, หน้า 4) ความเชื่อมั่น 100%

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปรที่ศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดสาระสำคัญของการศึกษาไว้ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variables) หมายถึงสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่

2.1.1 เพศ จำแนกเป็น

2.1.1.1 เพศหญิง

2.1.1.2 เพศชาย

2.1.2 ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น

2.1.2.1 อายุ ต่ำกว่า 40 ปี

2.1.2.2 อายุ ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป

2.1.3 ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น

2.1.3.1 ประสบการณ์ ต่ำกว่า 10 ปี

2.1.3.2 ประสบการณ์ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

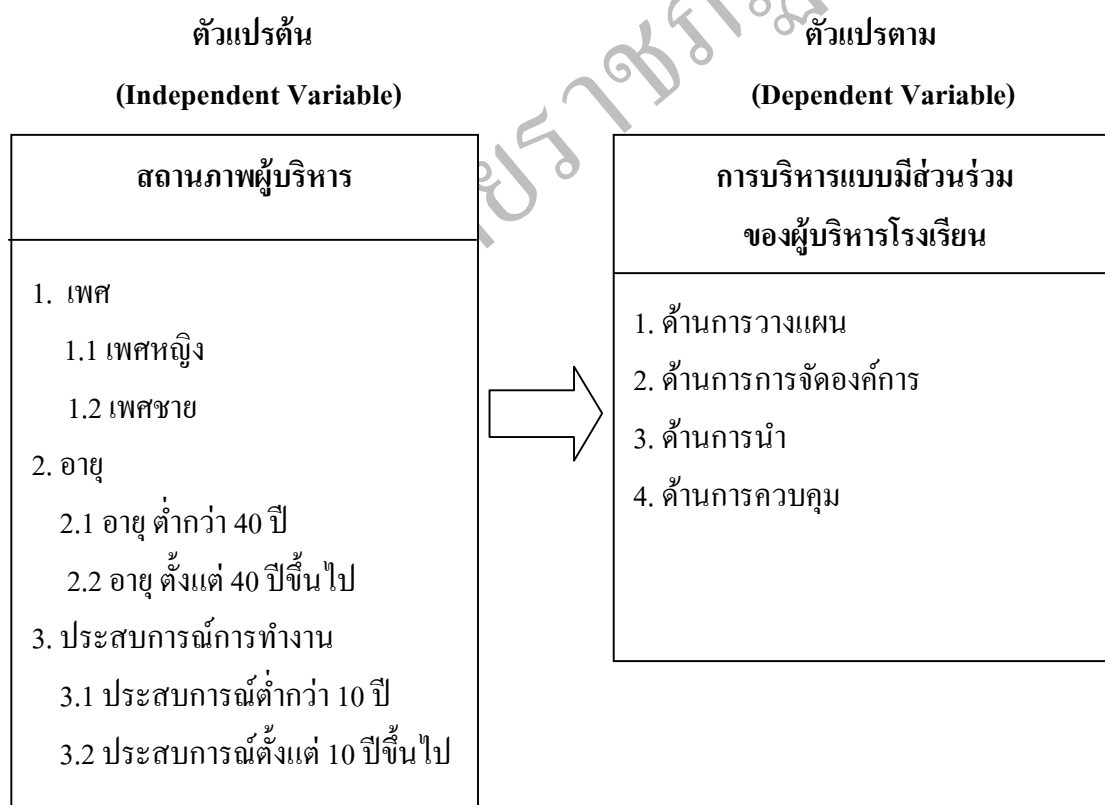
2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดมาจาก (จิตติมา วงศ์อาษา, 2547, หน้า 8-40 และ สุรน โบราณประสิทธิ์, 2554, หน้า 2) ได้พูดถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยผู้บริหารให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของ

การบริหารแบบกระจายอำนาจ เป็นสิ่งยืนยันที่จะชี้ให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สรุปตามองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

- 2.2.1 ด้านการวางแผน (Planning)
- 2.2.2 ด้านการการจัดองค์การ (Organizing)
- 2.2.3 ด้านการนำ (Leading)
- 2.2.4 ด้านการควบคุม (Controlling)

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

จากแนวคิดการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เข้าใจในความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามคำศัพท์เฉพาะที่เป็นคำหลักๆ ไว้ดังนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 52 โรงเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนที่ทำหน้าที่ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่มีคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในการที่จะบริหารการทำงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มี ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารสถานศึกษาก็เป็นการนำเอาสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเรามาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษานั้นเอง เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งแก่โรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียนที่ได้เป็นบุคลากรในสถานทีนั้นๆ โดยมีผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารได้อย่างมีคุณภาพ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในชุมชนหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ร่วมกันกับโรงเรียนเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมร่วมกันนั้นๆ จะอยู่ในขั้นตอนใดๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ คือ

1. **การบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน (Planning)** หมายถึง การร่วมมือกันในการวางแผนงานต่างๆ ที่จะต้องคิด และเตรียมความพร้อมในการบริหารงาน โดยมีทุกฝ่ายของคนในองค์กรต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด วิธีการวางแผน การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกันคิดค้นขั้นตอนต่างๆ เข้ามาดำเนินการจัดการในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเอาไปใช้ในการวางแผนงาน การรายงาน และอื่นๆ ตามความจำเป็นและความต้องการ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร

2. **การบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการจัดองค์การ (Organizing)** หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารที่จะทำให้มีหนทางสำหรับการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามแผนงานที่ได้วางไว้ และเป็นหน้าที่ทางการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ ตรวจสอบเป็นระยะเพื่อให้มั่นใจว่าองค์การที่ออกแบบไว้เหมาะสมนั้น ทำให้บรรลุจุดหมายขององค์การได้ด้วยดี

3. **การบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการนำ (Leading)** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานจะต้องมีการจูงใจ เพื่อให้คนในองค์กรทุ่มเทแรงกาย แรงใจอย่างเต็มความสามารถ ทำ

ให้เกิดผลสำเร็จตามจุดหมายขององค์การที่ตั้งไว้ โดยเน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมงานอย่างมีคุณภาพ

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม (Controlling) หมายถึง การควบคุมที่เป็นกระบวนการวางแผนระเบียบตามกฎเกณฑ์ เน้นการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือตามจุดมุ่งหมายขององค์การที่กำหนดไว้ ตามแผนงานที่องค์การกำหนดไว้ล่วงหน้าตามแผนงานและนโยบายที่วางไว้

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนนำผลของการวิจัยจากการศึกษาเป็นแนวทาง ไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปพัฒนาด้านนโยบายให้ผู้บริหาร บริหารแบบมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพต่อไป